

Biuletyn Polonistyczny

24.06.2023

Data wydarzenia: 12.10.2023 - 13.10.2023

Antybohater czy złoczyńca? O transgresyjnym charakterze kreacji i recepcji bohaterów tekstów kultury

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Kraków

Organizatorzy: Wydział Polonistyki UJ

Grupy docelowe: Studenci, Doktoranci

Zapraszamy do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej, zaplanowanej jako spotkanie młodych badaczy interesujących się sposobami kreacji i recepcji bohaterów literackich, zwłaszcza tych przejawiających zachowania nieakceptowane społecznie, a także etycznego wymiaru podejmowania tej tematyki w dziełach kultury. Celem konferencji jest także integracja środowisk studentów i doktorantów, w tym wzajemny transfer wiedzy i kompetencji.

W ostatnich latach obserwujemy wzrost zainteresowania postacią antybohatera, przejawiający się zarówno wzrostem utworów, w jakich taki bohater się pojawia, jak i zmiany w sposobach kreacji oraz recepcji tekstów kultury zawierających ten motyw. Naszym nadrzędnym celem jest stworzenie przestrzeni do dyskusji na temat przyczyn tego zjawiska, a także zwrócenie uwagi na jego intensywność i możliwe konsekwencje. Istotny jest dla nas także etyczny wymiar tej tematyki, zwłaszcza zjawisko romantyzowania postaci moralnie niejednoznacznych. Konferencja ma mieć charakter interdyscyplinarny, w celu umożliwienia jak najszerszego spojrzenia na omawiany problem w perspektywie lokalnej, regionalnej oraz globalnej, z uwzględnieniem studiów porównawczych między kulturą polską i zagraniczną.

Antybohater był przez długi czas figurą rozpoznawaną głównie na gruncie badań nad kinematografią, a w przypadku literatury – częściej w literaturoznawstwie anglojęzycznym niż polonistycznym. Apele badaczy wskazujące na konieczność poszerzenia tego obszaru badawczego (Januskiewicz 2006, 2010, Darska 2012 Wolf 2023) odniosły pewien skutek (m.in. Łozowski 2021), choć prowadzone badania wciąż wymagają poszerzenia i aktualizacji. Jedną z zarysowanych w nich hipotez, jaką pragniemy na drodze obrad konferencyjnych sprawdzić i pogłębić, sugeruje, że antybohaterowie reprezentują marzenie uczestników kultury o nowym typie postaci fikcjonalnej, która świadoma zasad, jakimi rządzi się społeczeństwo, celowo je odrzuca, a tym samym prowokuje zmiany we wspólnotowej tożsamości

(Łozowski 2021, Major 2011, Oliver i in. 2019, Kuldova 2019). Zarazem zaangażowanie współczesnych prosumentów tekstów kultury konwergencji (Jenkins 2008) sprawia, że postaci fikcjonalne, które stają się elementami ich imaginariów, mogą silniej modelować ich zachowania niż miało to miejsce we wcześniejszym paradygmacie kulturowym, zdominowanym przez druk oraz bierny odbiór produkcji telewizyjnych czy filmowych (Greenwood i in. 2021).

Podejmowana przez projekt tematyka jest istotna zarówno w perspektywie rozwoju teorii literatury, jak i myślenia o kulturze i przemianach zachodzących w społeczeństwie. Podjęcie tematu antybohatera daje także nowe możliwości reinterpretacji tekstów kultury uznanych za kanoniczne.

Zachęcamy szczególnie do podjęcia jednego z następujących zagadnień (nie wykluczając przy tym przyjęcia propozycji spoza tej listy):

- antybohater w słowniku literaturoznawcy - konieczne uzupełnienie, naddatek czy termin do korekty?
- antybohater w narracjach transmedialnych - między konsumpcją a zaangażowaniem/ prosumpcją
- Kordian, Józio, Alicja Tabor? Pytanie o specyfikę polskiego modelu antybohatera
- specyfika podróży antybohaterki
- czarny charakter, tęczne serce? queerowe tożsamości antybohaterów
- nowoczesny epos, (anty)powieść, kryminał... transgresyjne postaci literackie wobec podziałów genologicznych
- seriale, gry, podcasty - nowe media a reprezentacje bohaterów transgresyjnych
- między ożywczą transgresją a destrukcyjną przemocą - zmiany granic akceptowalności zachowań postaci fikcjonalnych i ich przyczyny
- antybohater jako *role model*, ja jako antybohater - psychologiczne aspekty relacji z fikcjonalnymi postaciami transgresyjnymi
- antybohater i antybohaterka - wpływ dynamiki genderowej na kształtowanie postaci antybohaterskich
- fikcjonalne postaci transgresyjne i problematyka zdrowia psychicznego (psychopatie, socjopatie, "mroczna triada")
- antybohater i mechanizmy negocjowania wspólnotowych wartości
- między przestępcą a bohaterem - zmiany recepcji postaci historycznych i fikcjonalnych w tekstach kultury
- postaci transgresyjne jako twórcy i bohaterowie literackiego kanonu - nowe interpretacje
- romantyzowanie i spieniężanie postaci historycznego antybohatera
- przemiany sposobów kreowania postaci transgresyjnych w kulturze i ich recepcji
- literacki antybohater okiem socjologa, psychologa, pedagoga, antropologa, prawnika...

Biuletyn Polonistyczny

Konferencja odbędzie się w dniach 12-13 października 2023 roku na Wydziale Polonistyki UJ w Krakowie w formie hybrydowej.

Interesują nas wystąpienia wcześniej niepublikowane.

Przewidywany czas wystąpienia: 20 minut.

Prosimy o skorzystanie z formularza zgłoszeniowego dostępnego pod poniższym linkiem: <https://forms.gle/dyFu2EK7LRSGsB7v8>.

Zgłoszenia przyjmujemy do 30.06.2023

Informacje o przyjęciu lub odrzuceniu referatu, zostaną przekazane do 17.07.2023

Udział w konferencji nie wiąże się z żadnymi dodatkowymi opłatami.

Planujemy publikację wybranych referatów po poddaniu ich procesowi recenzji.

Pytania prosimy kierować na adres: konferencjaantybohater@gmail.com.

Komitet organizacyjny:

Prof. Bernadetta Darska

Dr Karina Jarzyńska

Joanna Adamczyk

Anna Bieryt

Data zgłaszania prelegentów: 30.06.2023

Słowa kluczowe: bohater, bohater literacki, antybohater